

Програма «Архіви в небезпеці» у Британській бібліотеці

У серпневому блозі Програми Британської бібліотеки «Архіви у небезпеці» (Endangered Archives Programme) описано закінчення праці над кількома проектами оцифрування в цій бібліотеці в липні 2014 р. Останнім у списку значиться проект EAP657. Цей проект надзвичайно важливий для всіх шевченкознавців: завдяки отриманому гранту оцифровано персональний архів Т. Шевченка з музею Шевченка в Києві (<http://britishlibrary.typepad.co.uk/endangeredarchives/2014/08/new-online-collections-august-2014.html>).

Що саме зберігається в персональному архіві? Ідеться про різні документи з життя Т. Шевченка: від колекції документів (разом 53) від 1859 р. про дозвіл перевидати «Кобзар» до ч. 10 журналу «Современник» за 1859 р. Тепер ці документи є у вільному доступі! Оцифровані матеріали можна переглянути на сайті за адресою: <http://eap.bl.uk/database/results.a4d?projID=EAP657>.

Слід зазначити, що в багатьох країнах світу архіви перебувають у дуже незадовільному стані, а часто під загрозою зникнення, через нестачу коштів, відсутність умов для зберігання або ж відсутність фахівців. Тому з метою збереження цих архівів, а значить, і культурної спадщини, що належить усьому людству, у 2005 р. було започатковано спеціальну програму Endangered Archives Programme (EAP). Фінансується ця програма фондом ARCADIA (детальніше див. на сайті: <http://www.arcadiafund.org.uk>). За минулі роки цей добродійний фонд профінансував 159 різних проектів.

Про які саме проекти йдеться? Це архіви доіндустріальних суспільств. Тому розраховані вони в першу чергу на країни Африки та Азії. Щороку у вересні оголошується інформація про подання заявок на гранти. Заявки розглядаються групою фахівців. Тим людям чи групам, чиї проекти були відібрані, надсилається лист із проханням подати детальніше подання на грант. Кожне подання на грант уважно вивчається, і наприкінці березня кожного року оголошуються відібрані проекти.

Після цього починається робота над збереженням архіву та його оцифруванням. Важливою складовою кожного проекту є той факт, що оригінали ніколи не полишають країни апліканта на грант. Необхідне обладнання теж залишається в країні, де провадиться оцифрування, так само як і передані знання. Додаткова ж (цифрова) версія архіву після оцифрування зберігається в Британській бібліотеці.

Отже, багато залежить від вміння захистити саме свій проект. До уваги беруться: нагальність ситуації, фізичний стан архівних документів, їхній вік, важливість, досвід кадрів на місці тощо.

Хоча більшість проектів, які подаються на розгляд для отримання грантів, надходять із країн Африки та Азії, це не значить, що європейські країни, зокрема нечлени Європейського Союзу, не можуть подавати пропозицій. Мені приємно повідомити читачам, що три проекти з України отримали гранти в програмі «Архіви в небезпеці». У 2007 р. А. Бойко з НАН України подав на грант великий проект «Збереження, зберігання та доступ до архівів доіндустріального сільського суспільства в степах України» і отримав цей грант (проект під № EAP164 – на суму £27 645, тривалістю 24 місяці). У 2008 р. В. Колеснікова отримала грант для поданого проекту «Збереження архівних документів про археологічні дослідження проведені в Україні у 1920–1930-х роках» (EAP220 – на 11 місяців, на суму £8,8 00). І ще такий проект (EAP291) «Від пам'яті до історії: збереження писемних, друкованих та фотографічних матеріалів старообрядців в Дунайському регіоні (18–20 століття)». З усіма проектами можна ознайомитися детально на веб-сайті: <http://eap.bl.uk> (можна вибрати текст англійською, французькою, німецькою, іспанською або російською мовою).

Оцифрування архіву Т. Шевченка стало четвертим проектом з України. Музей Т. Шевченка в Києві повідомив про це на власному сайті... (детальніше див. на сайті: <http://museumshevchenko.org.ua/post.php?id=567>).

Бажаючі знати більше можуть стежити за повідомленнями в блозі кураторів, які працюють у цій Програмі в Британській бібліотеці, а також приєднатися до друзів на Facebook (**Керзюк О. Програма «Архіви в небезпеці» у Британській бібліотеці. Новина для шевченкознавців // Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського (<http://nbuv.gov.ua>). – 2014. – 8.09).**